

Jaarverslag 2022

Voorwoord Jaarverslag Beter Onderwijs Nederland 2022

Hierbij presenteren we u het jaarverslag van de vereniging *Beter Onderwijs Nederland* over de periode 2022. Het is een jaar geweest waarin de gevolgen van het coronabeleid voor de Nederlandse jeugd pijnlijk aan het licht zijn getreden. Recent kwam een rapport uit van het RIVM in samenwerking met de GGD dat duidelijk maakt dat bijna de helft van de Nederlandse jongeren momenteel psychische problemen hebben. De uitval in het onderste segment van het mbo is schrikbarend. Gevreesd moet worden dat de miljardeninvesteringen die door het kabinet zijn gedaan niet afdoende zijn om permanente schade op lange termijn te voorkomen.

Los van de vraag in hoeverre deze schade sowieso ongedaan kan worden gemaakt, hebben we als vereniging sinds onze oprichting in 2006 steeds benadrukt dat extra geld niet de oplossing is om de problemen in ons onderwijs op te lossen. In een situatie waarin de overheid haar zicht en grip op de besteding van publieke middelen in het onderwijs is verloren en in te veel gevallen nauwelijks in staat is om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen, is de kans groot dat leerlingen en docenten maar weinig baat hebben bij al die extra miljarden. Dat is sinds de invoering van de lumpsum-financiering niet anders geweest. De noodzaak van een fundamentele andere bekostigingsstructuur blijft dus onverminderd groot, maar vooralsnog lijkt de overheid nog steeds niet van zins of niet bij machte om het roer om te gooien. Het bestuur van Beter Onderwijs Nederland heeft besloten om de kwestie van bekostiging de komende tijd opnieuw onder de aandacht te brengen. Verandering van de bekostigingsstructuur is een essentieel element om echt iets te kunnen doen aan de misère in ons onderwijs.

Onze kritiek op de neergang van het Nederlands onderwijs in de afgelopen decennia wordt inmiddels door velen gedeeld. Verscheidene acties hebben wel degelijk hun vruchten afgeworpen: onze aanval op de rampzalige plannen rond onderwijs 2032 en curriculum.nu is succesvol verlopen. In 2022 heeft ook minister Wiersma besloten het hele project af te blazen. Inmiddels vindt ook onze kritiek op de doorgeslagen verengelsing van de universiteiten weerklank bij velen. Kamerlid Pieter Omtzigt heeft zich vastgebeten in dit dossier en we hebben in hem een belangrijke politieke medestander. Voor het eerst sinds wij dit debat hebben opgestart, heeft de kamer zich in meerderheid uitgesproken voor de handhaving van de oorspronkelijke wet. Het is natuurlijk de vraag wat minister Dijkgraaf uiteindelijk gaat doen, maar voortgaan op de huidige weg lijkt nu echt onmogelijk. Dat is mede te danken aan de inzet van BON en met name ook aan de vasthoudende inzet van Felix Huygen en Francisca Wagenmakers, die ik daarvoor zeer erkentelijk ben.

Daarmee is tevens aangegeven dat onze jarenlange inspanning voor de verbetering van ons onderwijs niet helemaal voor niets is geweest. De aanhouder wint zullen we maar zeggen, maar het is wel de vraag hoeveel kinderen en jongeren in de tussentijd nog het slachtoffer zullen worden van het falend onderwijsbeleid. Hoe dan ook, het is geen optie om de handdoek in de ring te gooien. De tijden veranderen en het zou best kunnen dat met de komst van een nieuw kabinet de geesten echt rijp zijn voor een fundamentele koerswijziging.

Ondertussen zijn we natuurlijk ook zeer benieuwd naar wat er leeft onder onze leden en wat wij als bestuur kunnen doen om aan bepaalde wensen tegemoet te komen. Om die reden heeft ons bestuurslid Wolf Zwartkruis afgelopen jaar een enquête uitgezet onder de leden, waar we komend jaar een nadere invulling aan willen geven. Zo hebben we komend jaar nog verscheidene acties op het programma staan waarmee we hopen het publiek en de politiek de goede kant op te laten bewegen. Zoals u weet, hebben we voorstellen tot verbetering in overvloed; nu nog de politieke en bestuurlijke wil om ze uit te voeren!

Leest u ons jaarverslag maar eens rustig door en komt u vooral ook naar onze jaarvergadering in Den Bosch. Dit jaar is er om verschillende redenen helaas geen BON-symposium, dat houdt u nog van ons te goed!

Met vriendelijke groet

van uw voorzitter,
Ad Verbrugge

Inhoud

Voorwoord Jaarverslag Beter Onderwijs Nederland 2022.....	2
1 Vereniging.....	5
1.1 Omvang en geschiedenis.....	5
1.2 Visie en missie	5
1.3 Samenstelling bestuur	5
2 Dienstverlening aan leden.....	6
2.1 Meldpunt Intimidatie 2022	6
3 Activiteiten en projecten.....	6
3.1 Werkgroep VO 2022	6
3.2 Het lerarentekort.....	7
3.3 Curriculum.nu: voltooid verleden tijd	8
3.4 Verengelsing	9
4 Bedrijfsvoering	10
4.1 Organisatie	10
4.2 Schema van aftreden.....	10
4.3 Communicatie	11
4.3.1 Website.....	11
4.3.2 Nieuwsflits	11
4.3.3 Twitter	12
4.3.4 Facebook en podcasts	12
4.3.5 Ingekomen en uitgegane post.....	13
5 Financiën	14
5.1 Verslag kascommissie jaarrekening 2022.....	14
5.2 toelichting op het financiële jaarverslag van 2022	14
5.3 De financiële exploitatie op orde	14
5.4 Meer leden en grotere naamsbekendheid.....	15
6 Het BON-bestuur	16
6.1 Bestuursleden in 2022.....	16
Bijlage	18

1 Vereniging

1.1 Omvang en geschiedenis

De vereniging Beter Onderwijs Nederland (BON) werd opgericht op 22 maart 2006. De vereniging heeft tot doel het tot bloei laten komen van de potenties van alle leerlingen en studenten in Nederland door een gedegen vakinhoudelijke opleiding en algemene vorming op alle onderwijsniveaus.

1.2 Visie en missie

De vereniging streeft naar kleinschalig, vakgericht en kennisintensief onderwijs, dat gegeven wordt door goed opgeleide docenten. De doelen die de vereniging nastreeft, staan uitvoerig omschreven in de uitgangspunten van onze vereniging (te lezen op de site).

Vijf daarvan vatten we hier kort samen:

- geef de docent zijn vak terug;
- organiseer degelijk onderwijs door goed opgeleide docenten;
- het grootste deel van het onderwijsbudget gaat naar het primaire proces;
- het management moet ten dienste staan van het primaire proces;
- zeggenschap over de inrichting van het onderwijs moet bij leraren en docenten liggen.

1.3 Samenstelling bestuur

Het bestuur bestaat eind 2022 uit:

- de heer Ad Verbrugge, voorzitter;
- de heer Gerard Verhoef, hbo, interne communicatie en website;
- de heer Felix Huygen, jong-BON, website, Vakwerk, Nieuwsflits;
- mevrouw Bettina Ketels, vo, meldpunt intimidatie, Nieuwsflits, curriculum.nu;
- mevrouw Francisca Wagenmakers, hbo, verengelsing;
- De heer Toon Rekkers, penningmeester, mbo, sociale media;
- De heer Wolf Zwartkruis, Analyse strategie en beïnvloeding

Het bestuur heeft halverwege 2022 de heer Bart Vervoort bereid gevonden per 15 april 2023 toe te treden tot het bestuur. Het bestuur hoopt op instemming hiervoor van de leden tijdens de algemene ledenvergadering 2023.

2 Dienstverlening aan leden

2.1 Meldpunt Intimidatie 2022

De vereniging Beter Onderwijs Nederland heeft een Meldpunt Intimidatie. BON is dit meldpunt gestart naar aanleiding van verhalen van docenten die door hun schoolleiding werden geïntimideerd. Het gaat hierbij om leidinggevendenden die bij conflicten docenten onder druk zetten. Door middel van dit meldpunt brengen wij intimidatie in het onderwijs in kaart. Het aantal meldingen is bescheiden. In de loop der jaren is intimidatie toegenomen. Tijdens informele gesprekken, met leraren en in contacten met collega's van andere onderwijsorganisaties, wordt vaker over intimidatie gesproken. Daarbij lijkt de ernst van de intimidatie toe te nemen. Wellicht speelt het feit dat er in de media meer aandacht besteed wordt aan grensoverschrijdend gedrag ook een rol.

Bijzondere aandacht besteedde BON aan Paula van Manen. In haar boek 'Wanneer krijgen we weer les?' beschrijft zij de dramatische gevolgen van de invoering van het gepersonaliseerd leren op het ROC in Nijmegen. Hoewel Paula van Manen niet rechtstreeks naar het ROC in Nijmegen verwezen heeft, was het bestuur niet gediend van haar verhaal en is zij ontslagen. Zij heeft haar ontslag aangevochten en in november heeft de Hoge Raad geoordeeld dat het ontslag opnieuw moest worden beoordeeld. Volgens de Hoge Raad is de publicatie van het boek de aanleiding voor het ontslag. Dat betekent dat de vrijheid van meningsuiting hier in het geding is en dat is niet toegestaan.

3 Activiteiten en projecten

3.1 Werkgroep VO 2022

In de loop van januari eindigde de lockdown en gingen de scholen weer open. Veel leraren constateerden dat een grote groep leerlingen minder gemotiveerd was en zich misdroeg tijdens de lessen. Leerlingen lijken niet meer te weten hoe zij zich op school moeten gedragen.

Om de achterstanden weg te werken, heeft het ministerie in 2021 het Nationaal Programma Onderwijs opgesteld. Er is een bedrag van 8,5 miljard euro beschikbaar gesteld om leerlingen te helpen. Scholen kunnen er extra lessen, kleinere klassen of extra begeleiding mee bekostigen. Aangezien er te weinig leraren zijn, doen onderwijsbureaus - die tegen hoge tarieven zzp'ers of studenten aanbieden - zeer goede zaken. Er zijn ook scholen die van dat bedrag reisjes naar pretparken organiseren. Minister Wiersma heeft besloten dat de scholen de bijdrage niet in twee, maar in vier jaar kunnen besteden.

Minister Wiersma presenteert in het voorjaar het Masterplan Basisvaardigheden. Algemeen wordt geconstateerd dat te veel leerlingen niet het gewenste niveau van lezen, schrijven en rekenen beheersen. De minister neemt ook burgerschap en digitale geletterdheid op bij de basisvaardigheden.

Er moet extra tijd en ruimte voor kwalitatief goede leraren komen. Zij moeten zelf kunnen kiezen voor effectieve leer- en ontwikkelmiddelen. Er moet een goede aansluiting zijn tussen scholen en partners in de omgeving (zoals bibliotheken en culturele instellingen). Voorts moet er voldoende toezicht gehouden worden op de aanpak van de verbetering van de basisvaardigheden en moet de opdracht aan de scholen over het curriculum duidelijk omschreven zijn. De 21st century skills zijn verdwenen.

In de uitwerking over de aanpak schrijft de minister dat er basisteams komen die de scholen gaan ondersteunen met *kennis, extra handen en hulp op school*. De meningen over de komst van basisteams zijn verdeeld.

De examenregeling wordt weer aangepast. Leerlingen krijgen een extra herkansing en, in strijd met het advies van de docenten, komt er toch weer een 'duimregeling' (examenkandidaten mogen bij de uitslag een onvoldoende wegstrepen). Een grote groep leerlingen maakt al meteen na bekendmaking de keuze een vak niet mee te laten tellen en er niets meer voor te doen. De slagingspercentages zijn buitengewoon hoog.

In de loop van het jaar klagen de docenten van vervolgopleidingen over het niveau en de studievaardigheden van de nieuwe studenten. Een grote groep studenten heeft te weinig basiskennis en/of beschikt niet over de juiste studievaardigheden. Er vallen meer studenten af dan voorheen. De schadelijke gevolgen van de aangepaste examenregeling en de 'coronadiploma's' worden duidelijk zichtbaar.

3.2 Het lerarentekort

Het lerarentekort in het vo blijft en een groot probleem. Er is een structureel tekort aan bevoegde docenten. Oudere docenten gaan met pensioen en een aanzienlijk deel van de jongere docenten en startende docenten haakt af vanwege de hoge werkdruk en de lage salarissen. Intimidatie door de schoolleiding lijkt vaker een rol te spelen bij het besluit om het onderwijs te verlaten. De instroom van nieuwe leraren vanuit de opleidingen is te laag om de tekorten weg te werken.

Aan het einde van het jaar probeert minister Wiersma met een bonus docenten te verleiden om meer uren te gaan werken. De animo is zeer bescheiden. Docenten draaien al veel overuren en zij willen dat eerst het overwerk uitbetaald wordt. Er zijn ook veel docenten die niet volledig kunnen werken, omdat zij zorgtaken hebben, een opleiding volgen of omdat er geen plaats is bij de kinderopvang.

3.3 Curriculum.nu: voltooid verleden tijd

Al jarenlang sleept het proces van de curriculumvernieuwing zich voort. In 2014, zes jaar na het vernietigende rapport van de commissie - Dijsselbloem, presenteerde de commissie - Schnabel Onderwijs 2032. Er moesten leergebieden komen, vakinhoudelijke kennis werd van ondergeschikt belang geacht en er moest aandacht besteed worden aan de 21st century skills. Een goede analyse van de onderliggende problematiek is er nooit gekomen. Leraren werden genegeerd bij het opstellen van de plannen en vervolgens verdween Onderwijs 2032 van het toneel. In 2018 volgde de wederopstanding onder de naam Curriculum.nu en de procedure herhaalde zich. De leergebieden waren gebleven en opnieuw werden de adviezen van de leraren nauwelijks gehoord. In 2020 werd de Wetenschappelijke Curriculumcommissie ingesteld die de minister van adviezen ging voorzien. In het voorjaar van 2022 heeft de commissie geadviseerd om de 21st century skills achterwege te laten en dat advies is door minister Wiersma overgenomen. Volgens minister Wiersma is Curriculum.nu voltooid verleden tijd.

De minister noemt in zijn plannen drie onderdelen. Ten eerste wil hij toewerken naar periodiek curriculumonderhoud. De minister pleit voor *klein en gericht onderhoud* zonder daarbij het grotere geheel uit het oog te verliezen. De “onderhoudsmonteurs” zijn *deskundigen uit de onderwijspraktijk die zelf voor de klas staan en uit de wetenschap*.

Ten tweede moet het accent liggen op de basisvaardigheden taal, rekenen/wiskunde, burgerschap en digitale geletterdheid. (Over de laatste twee onderdelen is inmiddels de nodige discussie ontstaan.) De minister benadrukt de noodzaak van effectieve lesmethoden en voldoende goed toegeruste leraren.

Als laatste kiest de minister voor een andere aanpak. De minister wil gebruikmaken van het werk dat al is verricht, maar hij kiest voor een kleinschaligere aanpak. Ook op dit punt is steun van deskundigen uit het veld onontbeerlijk: experts, vak- en beroepsverenigingen zullen betrokken worden bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum. *Er worden geen bouwstenen ontwikkeld, maar er wordt meteen gestart met het bijstellen van examenprogramma's*. Voor de urgente vakken Nederlands, moderne vreemde talen, wiskunde, bètavakken en maatschappijleer in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs is al een start gemaakt met vakvernieuwingen.

3.4 Verengelsing

Het debat over de doorgeslagen verengelsing van het hoger onderwijs en vooral ook het belang van het Nederlands is afgelopen jaar in een nieuwe fase terechtgekomen. Mede dankzij de inspanningen van BON op dit gebied is nu ook tot de Tweede Kamer doorgedrongen dat het proces te ver is gegaan en dat de overheid moet ingrijpen. Enerzijds omdat het probleem van de gebrekkige taalbeheersing in het Nederlands van studenten (en van leerlingen in het funderend onderwijs) scherper in het vizier is gekomen, anderzijds omdat het aantal internationale studenten zo sterk is toegenomen, dat de kwaliteit van het hoger onderwijs inmiddels onder zware druk is komen te staan, de grootschaligheid sterk is toegenomen en docenten in toenemende mate overwerkt zijn. BON heeft dit bijvoorbeeld aan de orde gesteld in een opiniestuk in de NRC (augustus) en door meermaals de Kamerleden in de commissie OCW te contacteren, via e-mail en andere middelen. Tot onze vreugde neemt Pieter Omtzigt op dit onderwerp vaak een leidende rol op zich, om minister Dijkgraaf te bewegen, via moties en Kamervragen.

Ook zijn bestuursleden van BON meermaals gebeld door journalisten van onder meer De Telegraaf en de NRC, waarna citaten van ons in de betreffende artikelen terechtkwamen. Als u in meer detail over onze activiteiten op dit gebied wilt lezen, zie dan de bijlage bij dit jaarverslag: ‘Verengelsing’, of beter gezegd: bevorderen van Nederlandse taaltraining in het hoger onderwijs’.

4 Bedrijfsvoering

4.1 Organisatie

Ingeschreven bestuursleden per 1 januari 2022

	Bestuurslid	Portefeuille	Infunctie-treding
1	Verbrugge	Voorzitter, universiteit, politiek, externe contacten, OC	2006-03-22
2	Verhoef	Hbo, Website, interne communicatie, vakwerk, nieuwsflits	2010-02-27
3	Huygen	JONG-BON, website, Vakwerk, nieuwsflits	2013-03-09
4	Ketels	Vo, meldpunt intimidatie, Nieuwsflits, curriculum.nu	2019-03-30
5	Wagenmakers	Hbo, verengelsing	2021-06-26
6	Rekkers	Penningmeester, mbo, sociale media	2021-06-26
7	Zwartkruis	Analyse strategie en beïnvloeding	2022-05-21

4.2 Schema van aftreden

Het bestuur heeft jaarlijks een schema van aftreden. Hierdoor wordt voorkomen dat de vereniging met te weinig bestuursleden komt te zitten. Het schema van aftreden is gebaseerd op de mutaties in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.

Schema infunctietreding/aftreden Bestuursleden

	Bestuurslid	Portefeuille	Infunctietreding	Herbenoemen	aftreden
1	Verbrugge	voorzitter, universiteiten, politiek en overige externe contacten	2006-03-22	2023	
2	Verhoef	hbo, website, interne communicatie, Vakwerk	2010-02-27	2026	
3	Huygen	Jong-BON, website, Vakwerk, nieuwsflits	2013-03-09	2026	
4	Ketels	VO, nieuwsflits, website	2019-03-30	2023	
5	Wagenmakers	Hbo, verengelsing	2021-06-26	2025	
6	Rekkers	Penningmeester, mbo, social media	2021-06-26	2025	
7	Zwartkruis	Analyse strategie en beïnvloeding	2022-05-21	2026	
8	Vervoort	Basisonderwijs	2023-04-15	2027	

4.3 Communicatie

4.3.1 Website

In vergelijking met twee jaar geleden is er wat betreft de website weinig veranderd. We hebben de rubriek 'Onderwijs in het nieuws' toegevoegd waarin we proberen de belangrijkste ontwikkelingen te benoemen zonder daar direct een uitgebreide analyse van te maken. Het aantal gepubliceerde artikelen is nu ruim 6100 gepasseerd en ook oudere artikelen worden nog regelmatig geraadpleegd. Dat betekent dat de site aan een zekere vraag voldoet, maar tegelijk ook dat veel problemen in het onderwijs een kwestie van lange adem zijn en keer op keer de kop op steken. Het lijkt paradoxaal, maar we zijn blij dat het aantal reacties van bezoekers sterk is verminderd. Te vaak waren reacties weinig inhoudelijk, en modereren kost dan veel tijd. De mogelijkheid om artikelen te plaatsen buiten de redactie om is de facto stopgezet. In plaats daarvan kunnen mensen via Twitter reageren.

De website functioneert dan ook als verdieping van ons Twitter account @BestuurBon en wordt verzorgd door Bettina Ketels, Felix Huygen en Gerard Verhoef. Elders in dit jaarverslag vindt u een verslag van onze Facebookpagina.

4.3.2 Nieuwsflits

De bestuursleden Felix Huygen en Bettina Ketels zijn verantwoordelijk voor de Nieuwsflits (de digitale nieuwsbrief aan de BON-leden).

Er zijn in 2021 veertien Nieuwsflitsen verstuurd, een minder dan het jaar ervoor. De Nieuwsflits bevatte onder meer een oproep om ons jaarlijkse symposium te komen en links naar onze artikelen op de website. Verder plaatsten we links naar nieuws van onze site en Vakwerk-artikelen in de Nieuwsflits, zodat die een nog groter publiek bereiken. Ook media-optredens van BON-bestuursleden kondigden wij aan en versloegen wij in de Nieuwsflits.

De Nieuwsflits wordt door gemiddeld bijna de helft van de leden geopend, zo blijkt uit onze statistieken. Dit is een goede score, want in de non-profitsector schijnt dit gemiddelde op minder dan een kwart te liggen.

Daarnaast houden we de inmiddels meer dan 7000 ondertekenaars van onze petitie tegen de door- geslagen verengelsing van het hoger onderwijs per nieuwsbrief op de hoogte van onze activiteiten m.b.t. het dossier 'verengelsing'. Door de vele reacties die we van hen ontvangen, merken we dat dit zeer op prijs gesteld wordt.

4.3.3 Twitter

Het Twitteraccount @bestuurBON werd in 2021 door Gerard Verhoef verzorgd. Op dit moment zijn er vanaf de start ruim 17600 tweets verstuurd (ruim 200 meer dan vorig jaar) en heeft het account 4168 volgers (zo'n 100 meer dan vorig jaar). Het aantal impressies dat de tweets genereerde varieert van 10.000 tot meer dan 200.000 per maand. Impressies is twitterjargon voor het aantal mensen dat de tweets gezien hebben.

Twitter maakt het mogelijk om snel onderwijsnieuws te vergaren voor de website en om de BON-standpunten zeer snel te publiceren. De procedure is daarbij veelal als volgt: op de website wordt een nieuwsartikel geschreven met een BON-opinie. Direct bij publicatie volgen een of meerdere tweets met een link naar dat artikel. Twitter wordt ook gebruikt om snelle contacten te hebben met journalisten en politici. Door verkiezingen en om andere redenen willen onderwijswoordvoerderschappen nogal eens wisselen. Ook hierbij is Twitter een snel en doeltreffend communicatiemiddel. Ieder kamerlid heeft wel een twitteraccount en in het algemeen reageert men ook direct op onze tweets. Ook contacten met journalisten en wetenschappers lopen vaak via Twitter. Dat werkt twee kanten op, zodat onze tweets ook regelmatig worden verspreid door mensen met een groot aantal volgers. Eerdergenoemde cijfers bevestigen dat succes. Maar Twitter is tegelijkertijd beperkt. Lang niet iedereen die in onderwijs geïnteresseerd is, en zeker docenten niet, gebruikt Twitter. Hierdoor blijft het lastig contact met reguliere leraren te onderhouden. Vraag je collega's bijvoorbeeld wat zij weten van curriculum.nu of de bevoegdhedenkwesities waar veranderingen op handen kunnen zijn, dan blijken zelfs die begrippen voor een groot aantal onbekend te zijn. Leraren zijn druk in de klas en laten het onderwijsbeleid vaak aan zich voorbijgaan. Toch vormt de combinatie Twitter en de website een goede basis voor het verder verspreiden van de BON-standpunten. Opmerkelijk is ook dat het imago van BON, ook bij onze critici langzaam maar zeker verbetert. In aanvulling op Twitter en de website zijn we nu ook actiever op onze Facebookpagina. Zie elders in dit verslag. Onze opvattingen worden gemeengoed. Hoe dat doorwerkt in de besluitvorming is voorlopig onzeker. Dat heeft alles te maken met politieke belangen.

4.3.4 Facebook en podcasts

Bestuurslid Toon Rekkers verzorgt de Facebookpagina van BON. Deze wordt met regelmaat geactualiseerd met nieuws van de website, de nieuwsflits en relevante artikelen uit kranten en tijdschriften. Ook kunnen leden van de BON-Facebookgroep ons en elkaar via dit medium op de hoogte houden van interessante artikelen en actuele ontwikkelingen in het onderwijs. Facebook is een methode om onze leden en ook anderen op de hoogte te houden van wat er bij BON speelt en het is een extra mogelijkheid om ons te bereiken. Het aantal leden van onze Facebookpagina stabiliseert nu. Inmiddels zijn het er 850 leden die ons volgen via Facebook.

Media-optredens en (Vakwerk-)artikelen van BON-(bestuurs)leden zetten wij ook op Facebook met als nieuw onderdeel de online (video)bijdragen van o.a. De Nieuwe Wereld en Zorg voor Onderwijs. Onze Facebook-vrienden delen ze vaak weer met hun vrienden, waardoor een veel groter publiek bereikt wordt dan anders het geval zou zijn. Actuele ontwikkelingen en evenementen kenbaar maken via Facebook is een interessante manier om ons bereik te vergroten. Verder zijn de mogelijkheden om berichten, evenementen met een promotie via Facebook tegen een minimale financiële inspanning, in vergelijking met andere media, efficiënter en effectiever. Facebook is complementair aan onze website en Twitter en ook een handig medium om in te zetten bij de online distributie van videoclipps en podcasts. We zullen Facebook dan ook vaker in gaan zetten bij de werving van nieuwe leden en tevens om ruimte bieden aan leden die ook een bijdrage willen leveren.

4.3.5 Ingekomen en uitgegane post

BON ontvangt dagelijks gemiddeld 10 mails. Deze mails worden niet geregistreerd, maar wel beantwoord en gearchiveerd. De uitgegane post via de brievenbus waren o.a. verzoeken om de contributie te voldoen (aanmaningen nadat er niet op de mail was gereageerd) en verzoeken om nieuwe mailadressen door te geven.

5 Financiën

5.1 Verslag kascommissie jaarrekening 2022

De kascommissie van de Vereniging Beter Onderwijs Nederland, heeft in voldoende mate inzage gehad in de financiële stukken van het boekjaar 2022. De kascommissie heeft geconstateerd dat de penningmeester een juist financieel beleid heeft gevoerd en dat de jaarrekening over het afgelopen boekjaar een getrouw beeld geeft van het gevoerde financiële beleid gedurende 2022.

Op basis van bovenvermelde verzoekt de kascommissie de algemene ledenvergadering het bestuur decharge te verlenen over het boekjaar 2022.

De kascommissie van de Vereniging Beter Onderwijs Nederland;
F. Hagemans,
M. Niesten,
M. Schmiermann.

5.2 toelichting op het financiële jaarverslag van 2022

Ten opzichte van het boekjaar 2021 is de omvang van de liquide middelen in 2022 met een bedrag van € 3.537,76 toegenomen. De inkomsten in 2022 kenden van een stijging van € 3.676,43. En de uitgaven stegen met slechts € 138,67. Maar dit gunstige beeld moeten we zeker richting de toekomst bijstellen. De inkomsten uit de contributie zijn wel gedaald met € 5.000,-. De uitgaven voor het organiseren van de ALV en symposium en strategiebijeenkomst kende een forse stijging van € 6.900,- die te wijten was aan onverwachte maatschappelijke ontwikkelingen (CBS-index van 12%). Het na-ijleffect van de in 2021 ingezette besparing op de medewerkerskosten leverde een daling op van € 7.800,- in de uitgaven. Tot slot zij nog opgemerkt dat de digitalisering van de financiële administratie ook heeft bijgedragen aan een efficiënte en transparante manier van werken.

5.3 De financiële exploitatie op orde

Ten eerste is en blijft het doel om de exploitatie begrotingstechnisch op orde te houden. Dit doel is, gezien het feit met dat wat vorig boekjaar begroot was, voldoende behaald. Maar, doordat de prijzen voor catering en overige organisatiekosten behoorlijk zijn gestegen, is het nodig om alert te blijven op inkomsten en uitgaven. Zoals u ziet, zien we ons genooddaakt om met ingang van 1 januari 2024 de contributie met € 5,- te verhogen (van € 20,- naar € 25,-). Ook is er sprake van een terugloop in het ledenaantal, waardoor de begrote inkomsten uit de contributie dit boekjaar wordt begroot € 45.000,-. Een forse financiële daling van € 2.000,- die we niet kunnen compenseren met een daling van de uitgaven zoals in 2022. Dit betekent dat het begrotingsresultaat in 2023 nihil is.

5.4 Meer leden en grotere naamsbekendheid

Een tweede doel is om ervoor te zorgen dat het aantal leden weer toeneemt en de naamsbekendheid van BON uit te breiden. Dit willen we bereiken door de Nieuwsflits (nu begroot op € 1.400, -) en de berichtgeving op de sociale media te koppelen aan de website. De website (nu begroot op € 1.300, -) zal naast de blogs en columns ook plaats bieden aan podcasts en videoclips. Daarnaast zal de post ledenwerving (nu begroot op € 1.000, -) extra aandacht krijgen.

Genoemde zaken vallen onder noemer **communicatie**. Het is verstandig om een substantieel deel hiervan te besteden en te koppelen en te gebruiken voor het organiseren van themabijeenkomsten, sprekers op het symposium en wetenschappelijk onderzoek ter verbetering van het onderwijs. Daarbij rekening houdend met het feit dat inflatoire ontwikkelingen tot een bijstelling kan leiden.

Toon Rekkers, penningmeester.

6 Het BON-bestuur

6.1 Bestuursleden in 2022

Ad Verbrugge (voorzitter) is filosoof, publicist en musicus. Hij studeerde wijsbegeerte in Leiden, promoveerde in 1999 te Leuven en is thans filosoof aan de Vrije Universiteit te Amsterdam waar hij sociaal culturele filosofie en filosofie van de economie doceert. Hij is winnaar van de universitaire onderwijsprijs aan zowel de Universiteit Leiden (2002) als de Vrije Universiteit te Amsterdam (2008). Daarnaast is hij de auteur van de filosofische bestseller 'Tijd van Onbehagen' en verschillende spraakmakende essays, waaronder 'Geschonden beroeps-eer'. Verbrugge is een van de oprichters van BON.

Gerard Verhoef is docent wiskunde, natuurkunde en ICT aan de Hogeschool van Amsterdam. Na zijn studie aan de Universiteit Utrecht heeft hij anderhalf jaar als erkend gewetensbe-zwaarde militaire dienst met heel veel plezier mogen werken bij de vakgroep OW&OC (het huidige Freudenthal Instituut) van de Universiteit Utrecht. Hoewel zijn taak daar te maken had met computerkunde op school, heeft hij veel geleerd over de wiskunde- en rekendidac-tiek, zoals die door de vakgroep werd ontwikkeld. Op dat moment was hij ervan overtuigd dat die didactiek het reken- en wiskundeonderwijs sterk zou gaan verbeteren.

Felix Huygen is afgestudeerd als classicus aan de Universiteit Leiden. Hij is eindredacteur bij HP/De Tijd en als freelance redacteur bij wetenschappelijke uitgeverij Brill. Hij is sinds 2006 lid van BON. Als bestuurslid onderhoudt hij de contacten met LSVb en andere jonge-renorganisaties in het onderwijsveld en met individuele jongeren die iets voor BON kunnen betekenen.

Bettina Ketels is classica. Zij heeft GLTC gestudeerd aan de KU Nijmegen. Sinds 1995 is zij do-cente en sinds 2012 is zij werkzaam aan het Gymnasium Juvenaat in Bergen op Zoom. In 2010 en 2011 heeft zij namens BON en de Vereniging Classici Nederland een bijdrage ge-leverd aan het opstellen van de nieuwe bekwaamheidseisen. Zij heeft ook voor BON bij de On-derwijscoöperatie gewerkt. Van 2013 tot 2016 was ze lid van de werkgroep Bekwaamheid en in 2016 was ze enkele maanden lid van de Verdiepingsgroep Onderwijs 2032. Bettina is verantwoordelijk voor de portefeuille VO met speciale aandacht voor Curricu-lum.nu en het Lerarenregister/Lerarenportfolio. Zij staat ook de contactpersoon voor het Meldpunt Intimidatie.

Francisca Wagenmakers is sinds april 2016 lid van BON. Zij is inmiddels twintig jaar leraar Ne-derlandse taal en communicatie bij een aantal technische opleidingen van Saxion. Eerder studeerde ze af aan de Landbouw Universiteit in Wageningen (plantenteelt, entomologie, voorlichtingskunde). Ze heeft een eerstegraads lesbevoegdheid voor biologie (LUW) en een tweedegraads lesbevoegdheid voor Nederlands (Saxion) en volgde een opleiding voor com-municatietrainer (Instituut voor Toegepaste Voorlichtingskunde bij LUW). In eerdere banen

werkte ze aan de Universiteit Twente als wetenschaps- en studievoorzitter, medewerker van de Wetenschapswinkel en coördinator multidisciplinair projectonderwijs.

Toon Rekkers (penningmeester) inmiddels gepensioneerd, maar was daarvoor meer dan 30 jaar docent commerciële economie en docent online ondernemerschap op het Koning Willem I College in 's-Hertogenbosch. Vanuit die functie publiceerde hij de leerboeken *Praktische Economie, Ik als Europeaan, Commerciële Calculaties en E-commerce*, voor het economisch en handelsonderwijs in het mbo. Sinds 2012 is hij lid van BON. Was in 1992 medeoprichter van het platform medezeggenschap mbo en vanaf 1994 een actief lid van de AOb. Op het KWIC was hij 10 jaar lang secretaris van de ondernemingsraad. Ook in de media liet hij zich niet onbetuigd als de kwaliteit van het mbo in het geding was.

Wolf Zwartkruis sinds 2022 bestuurslid BON, maar al lid sinds zijn studententijd, die inmiddels vijftien jaar achter hem ligt. Indertijd lid geworden omdat hij zich helemaal herkende in de uitgangspunten van BON. Dit komt door zijn persoonlijke ervaring tijdens de onderwijsvernieuwingen van de Tweede Fase en het Studiehuis, waarvan hij in beide gevallen tot de eerste lichting behoorde. En de ervaringen van zijn moeder die in de zorg werkte en die vertelde hoe het werk van vakmensen onderschikt werd gemaakt aan managementdenken. Toch heeft het lang geduurd voordat hij actief werd. Dit heeft ermee te maken dat hij in de advocatuur en bij de Rijksoverheid heeft gewerkt en nog steeds werkt. Hij heeft dus geen directe band met het onderwijs. Niet zo lang geleden is hij tot de conclusie gekomen dat je niet alles vanuit de overheid kunt oplossen. Sindsdien is hij op zoek gegaan naar een manier om bij te dragen aan de *civil society*. BON is dat in optima forma, als volledig onafhankelijke vereniging die enkel een publiek belang tot doel heeft. Hij hoopt te kunnen bijdragen aan de effectiviteit van BON met zijn ervaring in strategievorming en overheidsbeleid.

Bijlage

‘Verengelsing’, of beter gezegd: bevorderen van Nederlandse taaltraining in het hoger onderwijs

Nadat begin 2021 zowel de Eerste Kamer als de Tweede Kamer het wetsvoorstel voor de aangepaste wet ‘Taal en toegankelijkheid hoger onderwijs’ (na advies van BON) controversieel hadden verklaard, liet minister Dijkgraaf 13 juni 2022 de Eerste Kamer schriftelijk weten dat hij de wet voorlopig aanhield. De vragen uit de Kamer met betrekking tot het wetsvoorstel wilde hij op dat moment niet beantwoorden, omdat hij vond dat de nieuwe wet de problemen rond internationalisering niet oploste. Hij zei eerst samen met de instellingen en andere stakeholders een toekomstverkenning te willen uitvoeren om in het voorjaar 2023 een gezamenlijke visie te presenteren met antwoorden op vragen over ‘(regionale)arbeidsmarkt(krapte), kwaliteit en toegankelijkheid van het onderwijs, Nederlands als academische taal en studentenhuysvesting’. Op basis van deze visie wilde hij een maatregelenpakket samenstellen in het belang van een toekomstbestendig stelsel voor hoger onderwijs en onderzoek. Wel wilde hij op korte termijn ‘stappen zetten’ om de instroom van buitenlandse studenten te beperken. Minister Dijkgraaf heeft onder meer tegen BON gezegd te zoeken naar ‘een eenvoudig en eenduidig beleidsinstrument om de instroom van buitenlandse studenten te reguleren en het academisch Nederlands veilig te stellen, een instrument waarbij niet iedere opleiding die op het Engels over gaat, zou kunnen claimen een uitzondering te zijn’.

BON is verheugd over het besluit van de minister om het controversieel verklaarde wetsvoorstel ter zijde te schuiven, omdat de nieuwe wet volgens BON veel minder dan de nog geldende wet het Nederlands als instructietaal in het hoger onderwijs beschermt. (Wat betreft de visie die de minister wil formuleren heeft BON-bestuurslid Francisca Wagenmakers al begin 2019 een advies geschreven: <https://www.beteronderwijsnederland.nl/wp-content/uploads/2020/02/Suggesties-voor-commissie-Van-Rijn.pdf>)

Ook is BON het met de minister eens dat het beleidsinstrument zo eenvoudig en eenduidig mogelijk moet zijn. (De vorige nieuwe wet werd een fiasco, omdat die eindeloos veel uitzonderingsmogelijkheden bood en mede daardoor nooit te handhaven zou zijn.)

Tegen de achtergrond van bovengenoemd besluit van de minister was het doel van BON in 2022:

- Verifiëren of krimpnde grensregio’s en sectoren op de arbeidsmarkt met een tekort (bèta/ techniek) serieuze problemen krijgen indien buitenlandse studenten die in Nederland een bacheloropleiding volgen, zich het Nederlands eigen moeten maken.
- Via beïnvloeding van de politiek, de publieke opinie en de hoger-onderwijsinstellingen zorgen voor zodanige concretisering van de uitvoering van de huidige WHW (art. 1.3.5 en art. 7.2) of expliciete benoeming in een eventuele nieuwe wet dat:

- Elke bacheloropleiding alleen door NVAO wordt geaccrediteerd als de instructietaal bij minimaal 60% van het onderwijs Nederlands is.

BON heeft hiertoe de volgende activiteiten ondernomen:

- Francisca Wagenmakers zoekt het antwoord op deze onderzoeksvraag. Inmiddels is gesproken met het bestuur van KIVI (Koninklijk Instituut voor Ingenieurs), met het bestuur van TU Delft, met ASML, met de Universiteit Twente, met de Hogeschool Saxion en met de Universiteit Maastricht. Respondenten gaven aan dat weinig Europese bachelors na hun studie in Nederland blijven werken. De blijvers zijn meestal studenten die (ook) een master doen. Deze afgestudeerden (zowel de Europese als de niet-Europese) willen de Nederlandse taal leren en zijn vaak teleurgesteld dat ze dat niet binnen hun studie konden doen (die immers Engels-talig was). Het lijkt erop dat alleen in de wo-bachelorrichtingen Elektrotechniek en Technische Informatica mogelijk zoveel extra afgestudeerde buitenlandse studenten nodig zijn voor de arbeidsmarkt in de krimpende grensregio's, dat de eis om Nederlands te leren voor het volgen van hun bacheloropleiding tot te weinig instroom zou kunnen leiden. Men zegt: 'We hebben veel meer afgestudeerde bèta's nodig in deze twee richtingen.' Niet duidelijk is of er veel minder zullen komen wanneer deze mensen Nederlands moeten leren voor hun bacheloropleidingen of wanneer zij pas voor de (eventueel Engelstalige) masteropleiding in Nederland verschijnen. Tot nu toe lijkt het daarom reëel om de 60%-eis voor alle bachelors te laten gelden.

- Artikelen schrijven voor dagbladen en andere media:

- De Telegraaf 2 juli 2022, bijdrage van Francisca Wagenmakers aan artikel 'De kwestie, gaat internationalisering van hoger onderwijs te ver?' : <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2022/07/uit-de-telegraaf-van-7-juli-ij/>
- NRC 25 augustus 2022, artikel 'Universiteiten hebben hun problemen zelf veroorzaakt, laat de regering ingrijpen' van Felix Huygen: <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2022/08/univeriteiten-hebben-het-aan-zichzelf-te-wijten/>
- Science Guide 28 februari 2023, opinieartikel van onder meer Felix Huygen en Ad Verbrugge (samen met een groep wetenschappers): 'Door handhaven van taalwet kan Dijkgraaf twee problemen oplossen': <https://www.scienceguide.nl/2023/02/door-handhaven-van-taalwet-kan-dijkgraaf-twee-problemen-oplossen/>
- Interviews van Ad Verbrugge via de Nieuwe Wereld:

- Gesprek van Ad Verbrugge, Felix Huygen en prof. dr. Lies Wesseling (Universiteit Maastricht) “ Het serieus nemen van de landstaal is een noodzakelijke voorwaarde voor duurzame internationalisering’: <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/verengelsing/2022/09/het-serieus-nemen-van-de-landstaal-is-een-noodzakelijke-voorwaarde-voor-duurzame-internationalisering/>
  - Gesprek van Ad Verbrugge met Jelle van Baardewijk over verengelsing: <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2022/10/goed-gesprek-tussen-ad-verbrugge-en-jelle-van-baardewijk-ove-de-verengelsing/>
  - Gesprek van Ad Verbrugge met voormalig BON-bestuurslid en oud-hbo-docent Nederlands Presley Bergen over het Nederlands: <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2023/01/gesprek-presley-bergen/>
- Rechtstreeks aanschrijven van hoger-onderwijsinstellingen (en minister Dijkgraaf en NVAO):
  - Brieven van Felix Huygen en Ad Verbrugge 27 oktober 2022 met het verzoek aan meerdere hoger-onderwijsinstellingen, VH, UNL, de Onderwijsinspectie, NVAO en minister Dijkgraaf om de WHW art. 1.3.5 en 7.2 te handhaven: <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2022/10/brieven-verengelsing-whw/>
  - De reactie van BON op Pieter Duisenberg (vz. UNL) op bovenstaande brief (die we hierna in vrijwel dezelfde bewoordingen ook ontvingen van meerdere universiteiten): <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2022/12/nieuws-universiteiten-van-nederland-realiseren-zich-niet-dat-ze-de-taalwetgeving-schenden/>
- Bezoek aan congressen en bijeenkomsten in het land over (onder meer) verengelsing/ internationalisering van hoger onderwijs:
  - Bezoek aan het congres bij Universiteit Maastricht in november 2022 over verengelsing van hoger onderwijs. Felix Huygen heeft hier een voordracht gegeven.
  - Toespraak van Felix Huygen bij uitreiking LOF-prijs der Nederlandse taal op 12 november 2022.
  - Deelname van Francisca Wagenmakers op 7 november 2022 aan de gesprekstafel ‘Onderwijstaal’ bij het Ministerie OCW.
  - Deelname van Francisca Wagenmakers in 2022 aan een consultatiebijeenkomst van de Taalunie en de Werkgroep ‘Taalcompetentie in het hoger onderwijs’ t.b.v. het document Taalcompetent in het hoger onderwijs: [file:///C:/Users/wag/Downloads/Taalcompetent%20in%20het%20hoger%20onderwijs%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/wag/Downloads/Taalcompetent%20in%20het%20hoger%20onderwijs%20(1).pdf)

- Deelname van Francisca Wagenmakers aan de ‘Regiobijeenkomst Midden 30 maart’ bij de themasessie ‘De student in 2040’ in het kader van de ‘Toekomstverkenning middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en wetenschap’ georganiseerd door het ministerie van OCW.
- Gesprek met minister Dijkgraaf
  - Gesprek van Ad Verbrugge, Felix Huygen en Francisca Wagenmakers met minister Dijkgraaf over verengelsing / internationalisering van het hoger onderwijs op 22 december 2022.
- Ondersteunen van Kamerleden en hun beleidsmedewerkers:
  - BON ondersteunt Pieter Omtzigt (beleidsmedewerker Welmoed Vlieger) en René Peters (beleidsmedewerker Veronique van ’t Westeinde) door deze mensen geregeld van informatie te voorzien of vragen te helpen formuleren voor de minister of debatten in de Kamer.
- Teksten schrijven voor de site van BON en op de site van BON melding maken van nieuwsfeiten en relevante artikelen in de media
  - Regelmatig voeden we de site van BON met zelf geschreven teksten, relevante artikelen uit de media over verengelsing van het hoger onderwijs en met acties vanuit de Kamer. O.a.
    - <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2022/09/motie-pieter-omtzig-nederlands-voertaal-in-bacheloropleidingen/>
    - <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2022/12/toenemend-aantal-kamerleden-is-het-eens-met-bon-bachelors-in-het-nederlands/>
    - <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2023/02/op-roep-steun-de-motie-omtzig-over-taal-in-het-hoger-onderwijs-handhaaf-de-wet/>
    - <https://www.beteronderwijsnederland.nl/nieuws/2023/02/taalkundigen-kom-in-actie-voor-onze-landstaal/>
    - <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/documenten/kamerstukken/2023/03/17/antwoord-op-schriftelijke-vragen-over-de-motie-omtzig-c-s-over-nederlands-als-voertaal-aan-hoger-onderwijsinstellingen-in-nederland>

Resultaten:

Gezien de stemming in de Tweede Kamer (moties van onder meer Pieter Omtzigt) lijkt het erop dat het werk van BON vruchten afwerpt. Een grote meerderheid in de Kamer wil dat de

minister de wet handhaaft en ingrijpt om de eenzijdige verengelsing van veel bacheloropleidingen terug te draaien. De volksvertegenwoordiging vindt dat Nederlands de leidende taal moet zijn in (vrijwel) alle bacheloropleidingen. Hopelijk komt de minister binnenkort met een plan waaruit blijkt dat hij hieraan gehoor geeft.

Achtergrond:

In de huidige wet (WHW art. 1.3.5) staat expliciet dat opleidingen in het hoger onderwijs binnen hun onderwijs aandacht moeten besteden aan de bevordering van de uitdrukkingvaardigheid in de Nederlandse taal van de Nederlandse studenten. Ook staat in de wet (WHW art. 7.2) dat het onderwijs gegeven dient te worden in het Nederlands en dat examens in het Nederlands afgenomen dienen te worden. De in de huidige wet genoemde uitzonderingssituaties, om een andere onderwijstaal te gebruiken dan het Nederlands, worden momenteel grootschalig misbruikt door met name de universiteiten, maar ook door de hogescholen om hele opleidingen te verengelsen. Dit heeft ertoe geleid dat momenteel veertig procent van de eerstejaarsstudenten aan de universiteiten uit het buitenland komt. Voor het hbo ligt dit percentage beduidend lager. Van alle internationale studenten komt 76 procent uit Europa. Het gevolg is dat van Nederlandse taaltraining ('taallerend vakonderwijs' van domeinvakdocenten die het Nederlands op academisch niveau beheersen) in de geheel Engeltalige opleidingen vrijwel niets terecht komt en dat de Nederlandse belastingbetaler veel geld uitgeeft aan het opleiden van Europese studenten. Binnen de EU geldt immers de afspraak dat studeren in andere landen op kosten komt van die landen. Aangezien de kwaliteit van het Nederlandse hoger onderwijs relatief goed en goedkoop is, komen veel meer Europese studenten bij ons studeren dan dat Nederlandse studenten voor opleidingen binnen de andere EU-landen kiezen. Bekostiging van ons hoger onderwijs gebeurt door hoger-onderwijsinstellingen een vast bedrag per student te geven, wat ertoe leidt dat de instellingen onderling concurreren en actief in het buitenland studenten werven met als lokkertje Engels als onderwijstaal. Omdat het totale bedrag dat ons land uitgeeft aan hoger onderwijs weinig toeneemt, krijgen de instellingen per student telkens minder geld. Dit leidt tot een extreem hoge werkdruk bij docenten in het hoger onderwijs en zal uiteindelijk ook leiden tot kwaliteitsverlies van de opleidingen. Nu al (weten we uit ervaring) is de Nederlandse taalvaardigheid van afgestudeerden van een veel lager niveau dan hun opleidingsniveau. Dat heeft negatieve gevolgen voor de kwaliteit en het imago van onze standaardtaal, voor de resultaten bij het schoolvak Nederlands in het funderend onderwijs, voor het vermogen om binnen ons democratische land helder te communiceren en voor de binding in de samenleving.

BON is van mening dat de instructietaal bij minimaal 60% van het onderwijs in elke bacheloropleiding in goed Nederlands moet worden gegeven (door docenten die het Nederlands op academisch niveau beheersen) en dat wo-bachelorstudenten door een bewuste didactiek zich zowel binnen als buiten hun vakgebied moeten leren uitdrukken in academisch Nederlands. Voor hbo-bachelorstudenten zou het doel minimaal het 4F-niveau (= vwo-niveau) moeten zijn. BON vindt dat alleen opleidingen die dit kunnen aantonen door het Nederlands

Vlaams Accreditatie Orgaan (NVAO) geaccrediteerd zouden moeten worden. BON pleit ervoor dat de huidige wet op deze wijze wordt geconcretiseerd en dat dit expliciet vermeld wordt in een eventuele toekomstige versie van de wet.